עח א מיי׳ פט״ו מהל׳ שבת הלכה ב סמג לאוין סה טוש״ע או״ח סי׳ שא סעיף ג: עט ב מיי׳ פ״ב מהל׳ מעשר הלכה טז: פ ג מיי׳ פי״ט מהל׳ שבת הלכה כו סמג לאוין סה טוש״ע או״ח סי׳ רנב סעיף ו: פא ד ה מיי׳ שם הלכה כה וסמג שם טוש״ע או״ח סי׳ שמ סעיף יב: פב ו מיי׳ שם הל׳ כג טוש״ע סעיף יג: פג ז מיי׳ פי״ב מהל׳ טומאת אוכלין הל׳ ג:

תורה אור השלם

1 וְכִי יִתֵּן מַיִם עַל זֶרַע וְנָפַל מִנִּבְלָתָם עָלָיו יִטְמָא הוּא לָכֶם: ויקרא יא לח

הגהות הב"ח

(ה) תוס׳ ד״ה ומס יצא וכו׳ כ׳ מ״ז מס היתה שבת והוציאו כפיו: (ב) ד״ה כל וכו׳ תע״ג לגאולי מטינוף הן משום:

גליון הש"ס

גמ׳ כל אצולי טינוף וכו׳. עי׳ לקמן מד ע״ב תד״ה וכמוך: תוס׳ ד״ה אבר אבי וכו׳ דוקא בהוצאה וכו׳. עי׳ עירובין נח ע״ב תד״ה אלא לאו אלמא קמ״ל: ד״ה אלא לאו וכו׳ דאין כרמלית בבלים. כמו שפיכש״י לעיל ח ע״ב ד״ה פחות:

מוסף תוספות

א. הא בעידנא דמיחייב עלייהו דהיינו בשעת הנחת גרון אכתי לא מיחייב אהוצאה עד שינוחו במעיו. תוס׳ עירובין כ. ב. ודאי. תוס׳ ב״מ. ג. משום דהוצאה מילתא דשכיחא ודבר ההוה אחמור בה רבנן לגזור גזירה לגזירה. תוס׳ ב״ק. ד:דקסבר אביי דכולא חדא גזירה היא דכל כיהנאי לא אה לא קיימי הא. רש״י. ה[ז]מתוך שהיא קלה בעיני כל אדם שברשות היחיד מותר לפנות חפצים מזוית זו לזוית זו ס״ל לאביי דמחמירינן בה וגזרינן בה גזירה לגזירה. מ׳ רבינו יונה [ועי׳ מהר״ם]. ד. דקיימא לן. תוס׳ ב״ק. ה. וכמו שפרש״י ז״ל (לעיל ח.). גבי קופה דאמרינן פחות מכאן מטלטלין. מ׳ ר״ן. ו. סתם משנה לא תצא אשה במחט נקובה. תוס׳ ב״מ.

רב נסים גאון

רבא אמר היא גזירה וניקו לגזור גזירה לגזירה. וגזירה היא הזכורה בפרק עושין פסין [עירובין כ] גזירה דילמא חזי ליה לאיבוס דמיקלקל ושקיל ליה לדוולא ומפיק ליה, וחזאי ליה לאידך גיסא נמי דמיקלקל ומנח ליה ומפיק ליה מרה״ר לרה״ר. ואיתא במסכת יום טוב בפרק המביא כדי יין [דף לה] אמרו כל דבר שמותרו חזרו לא קבע, וכן השותה על הצונן פטור מן המעשר מפני שמחזיר את המותרי. **אלא אמר רב המנונא לא קשיא כאן בזב בעל ב׳ ראיות וכאן בזב בעל ג׳ ראיות.** ומה הפרש בין זב הרואה ב׳ ראיות ובין זב הרואה ג׳ ראיות, זכור במשנה בפ׳ מגילה נקראת [דף ח] אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה ג׳ אלא קרבן. ובתלמוד בררו הדבר ופירשו מן הכתוב, מנה הכתוב שתים וקרא טמא דכתיב [ויקרא טו] איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא, הזכיר הזיבה ב׳ פעמים, וכן אמר טמא רבן עליו ליטמא בב׳ ראיות. וחזר ואמר [שם] וזאת תהיה טומאתו בזובו רר בשרו את זובו או החתים בשרו מזובו טומאתו היא, מנה הכתוב ג׳ וקרא טמא, הזכיר הזיבה ג׳ פעמים וכן אמר טמא. ואם בב׳ ראיות דן עליו ליטמא ובג׳ ראיות אינו דין שיהא טמא שעד שלא ראה ג׳ ראה ב׳, ומאי (כו׳) אחני לן האי קרא אחרינא. ונמרי׳ מרבנן פירושא דיליה ב׳ ראיות לטומאה וג׳ לקרבן. ובמשנת זבין בפרק ב׳ ראה ראייה ראשונה בודקין אותו וכו׳, ר׳ אליעזר אומר אף בשלישית בודקין אותו מפני הקרבן. **וכן** עוד לדבריהן זב בעל שלש ראיות נמי מיבעי ליה לסתירה, ג) עיקר דיליה בקרא לפום מאי דנמרינן בפירושיה, והוא שאמר הכתוב [ויקרא טו] וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת ימים, ואמרו בתורת כהנים שבעת ימים יכול בין סמוכין ובין מפוזרין, ת״ל לטהרתו שתהא טהרתו אחת כלומר צריך שיהיו ימי הטהרה רצופין כדי שלא תפסיקם טומאה, ואם יראה במקצתן זיבות הרי סתר כל מה שעברו עליו מימי הספירה וחייב לספור אחר שיטהר מטומאתו ז׳ ימי טהרה מתחלה עד שימלאו לו כולם בטהרה והוא טהור. ובמשנת זבין בפרק א׳ אמרו אבל אם ראה זוב אפילו יום ז׳ סתר שלפניו. ובמסכת נדה בפרק המפלת [דף כב] אמר ליה גזירת הכתוב היא זיבה גמורה סתרה לה סתרה כל ד׳, ובפ׳ בנות הכותים [נדה דף לג] בעי רמי בר חמא פולטת שכבת זרע מהו שתסתור בזיבה רואה היא וכו׳. וליטעמיך זב גופיה היכי סתר, אחרי שהרהו אמר רחמנא שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן, אלא מאי אית לך למימר שלא תהא טומאת זיבה מפסקת ביניהן. ובפרק כל הזבחים [דף כט] תנינא אמרו אמר לו ר׳ עקיבא מצינו בזב וכובזה ושומרת יום שהן כנגד יום שהן בחזקת טהרה וכיון שראו סתרו. ובסוף הפרק הא׳ מן כריתות [דף ח] אמרו הא קמ״ל דווקא כל דאייה שהיא שותרת אין מביאה לידי קרבן. ובפסחים בפ׳ כיצד צולין את הפסח [דף פא] ובנזירות בסוף פרק הריני נזיר [דף סו] אמרו תאני ר׳ אושעיא אבל הרואה זב בשביעי סותר שלפניו, ורבים כמו אלה. ובנזיר אמרו עוד והימים הראשונים יפלו מי שיש לו אחרונים סותר כו׳, כי טמא נזרו הטומאה סותרת הכל ואין התגלחת סותרת הכל כו׳.

ד) [לפנינו נגמ׳ תימא לספירה].

דמחייב בשעת בליעה[א] אלמא מחייב נמי בשעת בליעה כדפריש״י ורש״י תירץ בענין אחר בהמוכלת תפילין (עירובין דף נט:) ובפ״ב דעירובין (דף כ. ושם) פירשתי ונראה דאע״ג דהלכה כר״מ בגזרותיו בהא לחמר לא יעמוד ברה״ר ומטלטל ברה״ר או מיפקד לית הלכתא כוותיה אלא כרבנן דאמרו כדמוכח בהמוכלת תפילין (שם דף נח:) דלמר מתני ליה רבי חנינא בר אלמיל לחייל בר רב קמיה דרב לא יעמוד כו׳ ע״ל שבקת רבנן ועבדת כר״מ: **אמר אביי מנא אמינא לה.** לגזרינן גזירה לגזירה[ב] דוקא בהוכלה גזל אצי[ג] וכל הנהו דמייתי לקמיה לייט בהוכלה אבל בעלמא לא גזל להא בריש גילה (דף ג.) פריך אצי למלן דגזל גילה שנולדה בי״ט אלמא פירות הנוצרים הן גופה גזירה ואלן ניקוס כו׳: **אלא לאו כרמלית.** ואע״ג[ד] דלקן כרמלית בכליס[ה] הלי גמ כיון דמחובר לקרקע לא שמיה כלי: **ואם** יצא פטור אבל אסור דברי ר״מ. והא דתנן בפרק במה (לקמן דף סב.)[ו] ואם יצאה אפה בחמתו חייבת עולה ואם לאו פטורה אבל אסורה לגמרי דרך הוכלה בכך וכן גבי הא דאמרי׳ ר״מ אם[ו] אכח והוכלה בפיו חייב אבל אם נמי דרך להוציא המאכל בפה: **כל אצולי טינוף לא קא חשיב.** תע״ג דהוי מוכחי׳ בכך כיון דלא הוי מוכחי׳ אלא משום אצולי טינוף לא מחסרינן הוכלה כי מוכחי׳ אדעת דהא הכופה קערה בשביל שלא ילקה הכותל אינו בכי יותן תע״ג דניחא ליה שנופלים המים בריחוק מן הכותל ע״י הקערה כיון דלא ניחא ליה אלא משום אצולי טינוף לא מחסרינן ניחותא לגבי הכאר ס״ג לא מחיי הוכלה כי מוכחי׳ ופריך אמאי לא ניחא ליה נהמי מחקין כלל הכא ניחא ליה נהמי כיס לקבולי בי זיבה ובכו״ג שמקבל מים לאצולי טינוף משום משקה לרגון כדמוכח מסיפא וכי מיחסר מטלטל מטינוף (ו) משום לחסרינן בכלי תע״ג קבולי מטינוף הוכלה כי מוכחי׳ ומצמוכה

ג׳ נמי מיבעי ליה לספירה לא נצרכא אלא לבו ביום והא מיבעי ליה כדי שלא יטנפו כליו א״ר זירא האי תנא הוא דאמר [ז]כל אצולי טינוף לא קא חשיב דתנן הכופה קערה על הכותל אם בשביל שתודח הקער׳ הרי זה [ח]בכי יותן אם בשביל שלא

וכן בגת [ט]איבעיא להו כרמלית מאי אמר אביי היא רבא אמר [י]היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה אמר אביי מנא אמינא לה דקתני וכן בגת מאי גת אי רשות היחיד תנינא אי רשות הרבים תנינא אלא לאו כרמלית רבא אמר וכן בגת לענין מעשר וכן אמר רב ששת וכן בגת לענין מעשר [כ]דתנן שותין על הגת בין על החמין בין על הצונן ופטור דברי ר׳ מאיר ר׳ אלעזר בר׳ צדוק מחייב וחכ״א [ב]על החמין חייב על הצונן פטור [ל]מפני שהוא מחזיר את המותר תנן לא יצא החייט במחטו סמוך לחשיכה שמא ישכח ויצא מאי לאו דתחובה לו בבגדו [ג]לא דנקיט ליה בידיה ת״ש לא יצא החייט במחטו התחובה לו בבגדו מאי לאו בערב שבת לא [ד]כי תניא ההיא בשבת והתניא לא יצא החייט במחטו התחובה בבגדו בע״ש עם חשיכה הא מני רבי יהודה היא דאמר אומן דרך אומנתו חייב [מ]דתניא [ה]לא יצא החייט במחטו התחובה לו בבגדו ולא נגר בקיסם שבאזנו ולא סורק במשיחה שבאזנו ולא גרדי באירא שבאזנו ולא צבע בדוגמא שבצווארו ולא שולחני בדינר שבאזנו ואם יצא פטור אבל אסור דברי ר״מ ר׳ יהודה אומר אומן דרך אומנתו חייב ושאר כל אדם פטור תני חדא לא יצא הזב בכיסו ואם יצא פטור אבל אסור ותניא אידך [ו]לא יצא ואם יצא חייב חטאת אמר רב יוסף לא קשיא הא ר״מ הא ר׳ יהודה א״ל אביי אימור דשמעת ליה לרבי מאיר במידי דלאו היינו אורחיה במידי דהיינו אורחיה מי שמעת ליה דאי לא תימא הכי אלא [ט]מעתה הדיוט שחקק קב בבקעת בשבת לר״מ הכי נמי דלא מחייב אלא אמר רב המנונא לא קשיא כאן בזב בעל שתי ראיות כאן בזב בעל ג׳ ראיות מ״ש זב בעל שתי ראיות דחייב דמיבעי ליה לבדיקה זב בעל

וכן בגת. לקמיה מפרש לה: **כרמלית.** כגון בקעה דמדרבנן הוא לחסור להכניס ולהוציא: **מאו.** לעמוד ברה״ר או ויושיט לחבו לכחמלה לחוכו ויחמה: **היא היא.** כשם שחסרנו זו בחנחנו כך זו לחסור: **היא גופה.** אפי׳ יוליא הכלי מחוכה לרשות היחיד או מחוכה לרה״ר מדרבנן בעלמא הוא: **ואנן ניקוס ונגזור.** הוסיפה לחסו אחו הולאת כלי: **לי נימא רה״י.** כגון גבוה י׳ וקחמר לחלן יעמוד ברה״ר ויחמה לחוכה חניא: **ולי רה״ר.** כגון לינה גבוה ג׳: **לענין מעשר.** דחניה על הגת ממש אלא עקרו משם להוליאו חולה הוא שחייב ערלי ופטור ממעשר כל זמן אלא יכל לגזור שהוא גמר מלאכתו למעשר אבל להוליאו משם הוי קבע שאין בדעתו להחזיר החותר ואע״ג אלא נגמר מלאכתו למעשר לחסור: **נחמיו.** שמוצו בחמין שוב אינו לאו להחזיר החותר שלא יחמיר את היין מחמת החמין: **מאי נאו דחחובה בבגדו.** שאין דרך הולאה לרשות הרבים בכך ואפי׳ הולאה לרשות הרבים מחשבה שבות בעלמא הוא וקא גזור שמוך לחשבה אחו חשבה אלמא גזרינן לאיסורי שבת גזירה לגזירה: **כי תניא ההיא בשבת.** עלמה אלמא גזירה אינה גזירה אלא אם כן יש בה חשש שבת (שם). גזירה לגזירה. הא דאמרינן בכולי הש״ס אין גוחלין גזירה לגזירה, מהאי קלא נפקא (ויקרא יח ג) ומנהגם אח משמרתי, עשו משמרת, כלומר גזירה, למשמרתי, לאומרי, ולא משמרת למשמרת, אלא ישנו גזירה לגזירה (ביצה ב:). שותין על הגת. עומד על גבי גת ושותה, דכל זמן שלא נלוליו לאחו לאו אחייש קבע הוא ופטור מן המעשר, אין אחזו בחמין אין אחזו בצונן (ערובין צח:). מחייב. במזיגה אחזו משוי ליה קבע (שם). על החמין חייב. לאין לאו להחזיר החותר שמקבלן חין, כלכך כי מזג ליה בחמין לאעפ״ג ממשיך ליה מזיגה קבע, אפילו לא אחזו לו משוי ליה קבע ואינו מקבלן חין, כלכך כל כמה דאפי׳ הוי ארעי, ומתני׳ דקתני וכן בגת לא יעמוד ר״מ היא ופקתני לה יעמוד ע״ג קלקל ואפה בגת לא יעמוד אפרסת מעשר אע״פ שכשם לאחו ורובו לגת (שם). **לא יצא הזב בכיסו.** אחולין לו בלאחמו לקבל זוב ולבדוק מהן לאיחמו, אלמא אע״פ שכשיט לו (לקמן נג.). **הרי זה בכי יותן.** אם נפלו אח״כ על הפירות אפילו לאחר זמן, שוכשהו לאחסניהו לאוך מקום קבוע ואינה ליה בהך נפילה, אפילו לא אחסניהו לאוכך הך פירות, כי יותן קרינא ביה, דאינה ליה בהך נפילה (חולין סז.).

ה) עירובין נט., ו) [ביצה ג. ושם], ז) עירובין נט: מעשרות פ״ד מ״ד, ד) [הך טעמא מפני שהוא מחזיר כו׳ אינו במשנה אלא בגמרא כך בעירובין], ט) תוספתא פ״ג, י) [עי׳ מה שפירש בערוך ערך קבל], ו) מולין נח. מכשירין פ״ד מ״ג, ח) כתובות נז.,

לעזי רש"י

ויר״א. סרגל.

פולור״ש [פולנ״ש]. כובסים (הדורכים או הלוחצים או החובטים בבב כדי לאשפרו). קרדונ״ש. דרדרים.

מוסף רש"י

כרמלית מאי. מכו שיעמוד בכרמלית וחשמה ברה״י או ברה״ר אע״פ שאינו מכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה. אמר אביי היא היא, כלומר אסור. רבא אמר היא גופה גזירה להכניס ראשו ורובו למקום ששותה משום חששה שמא יוציא מרשות לרשות ליקום וניגזור בכרמלית לחייבו להכניס ראשו ורובו העומד (ברה״י) [בכרמלית] ושותה (בכרמלית) [ברה״י] למקום ששותה, אטו עומד ברשות [הרבים] ושותה ברה״י שהוא עצמו גזירה גזרינן עליה שמא יוציא מרשות לרשות, אלא מותר בכרמלית. וביקש [אביי] להביא ראיה לדבריו מסיפא דקתני וכן בגת, כלומר הגת בכרמלית הוא ואסור. ודחה רבא ואמר האי דקתני וכן בגת לענין מעשר, והכי קאמר כשם שהעומד ברה״ר ושותה ברה״י אינו מותר לו לשתות אע״כ יכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה, שאם ישאר לו מים מותר להחזירן למקומן, כן בגת לענין מעשר אינו מותר לו לשתות מן היין שבגת קודם שיעשר אלא אם הן צונן שיתכן לו להחזיר המותר, אבל בחמין שמפסידין היין ואי אפשר לו להחזיר המותר אסור לו לשתות שכיון שמזגו בחמין נקבע למעשר ואסור. **ואקשינן** עליה דרבא מהא דתנן לא יצא החייט במחטו שהוא גזירה לגזירה, כי זו המחט היא תחובה לו בבגדו וגזרינן עליה שלא יצא בה בבין השמשות שמא יצא בה במחט התחובה בבגדו בשבת, וגזרינן בה בשבת שמא יצא במחט בידו. ושני רבא הכי הא דתנן לא יצא החייט במחטו כשאוחז המחט בידו, וגזרינן עליה בין השמשות שמא יוציאה בשבת דחדא גזירה היא, ומהא דתניא בהדיא במחט התחובה לו (והברייתא דתניא במחט התחובה לו) בבגדו והעמידה בשבת עצמה וגזירה שמא יוציאנה בידו דחדא גזירה היא. והא דתניא בהדיא במחט התחובה לו בבגדו ע״ש עם חשיכה, אוקמה כר׳ יהודה דאמר אומן דרך אומנותו חייב, כלומר החייט חייב במחט התחובה לו בבגדו כאחד המוציאה בידו דלאו גזירה לגזירה היא. **תני חדא** לא יצא הזב בכיס שלו ואם יצא פטור אבל אסור, ותניא אידך לא יצא ואם יצא חייב חטאת, קשיין אהדדי. ופריק רב יוסף לא קשיא הא ר׳ מאיר הא ר׳ יהודה, ונדחת זו. **גם** פירק רב המנונא דהא דקתני פטור, בזב בעל שלש ראיות והא דקתני חייב חטאת, בזב בעל ב׳ ראיות דבעי ליה כיס שאם יראה אחרת חייב קרבן.